

Broj: 02-03- 8533/2

Podgorica, 08.07.2021. godine

DIREKTORAT ZA SOCIJALNU I DJEČJU ZAŠTITU

Povodom *Predloga izvještaja sa Akcionim planom za period 2019-2020 o primjeni Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 i Predloga akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023. godine je nacionalni, sveobuhvatni i interesorni dokument koji se bavi unapređenjem uslova za realizaciju prava djeteta u svim oblastima obuhvaćenim Konvencijom Ujedinjenih nacija (UN) o pravima djeteta i njenim fakultativnim protokoloma.

Na tekst *Predloga akcionog plana* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa*, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni materijal utvrđeno je da troškovi primjene *Akcionih planova* će se pretežno obezbjeđivati iz redovnih budžeta resornih ministarstava i lokalnih samouprava uključenih u njegovu realizaciju, jer mjere i aktivnosti većim dijelom predstavljaju redovne aktivnosti koje svako ministarstvo sprovodi i sprovodiće u odnosu na djecu. Takođe, dio sredstava je obezbijeđen i obezbijediće se iz međunarodnih razvojnih projekata i donacija.

Imajući u vidu da u samom *Akcionom planu* nijesu precizno utvrđena sredstva za implementaciju svih navedenih aktivnosti, već su naznačena kao redovna budžetska sredstva, neophodno je da sve obaveze koje bi proistekle, a koje se odnose na obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore, budu usklađene sa sredstvima, koja se, u skladu sa mogućnostima, planiraju godišnjim zakonom o budžetu, za navedene namjene.

Shodno navedenom, Direktor za državni budžet, nema primjedbi na *Predlog izvještaja sa Akcionim planom za period 2019-2020 o primjeni Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 i Predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022*.

S poštovanjem,

Janko Odović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

NAZIV PROPISA

Prijedlog Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 je nacionalni, sveobuhvatni i interresorni dokument koji se bavi unapređenjem uslova za realizaciju prava djeteta u svim oblastima obuhvaćenim Konvencijom Ujedinjenih nacija (UN) o pravima djeteta i njenim fakultativnim protokolima. Ovaj dokument se odnosi na petogodišnji strateški period i njegova primjena je počela u 30-toj, jubilarnoj godini od donošenja Konvencije UN o pravima djeteta.

Sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 za period 2019-2020, kao i izrada Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022 podrazumijeva interresornu saradnju svih ministarstava i drugih institucija od značaja za ostvarivanje prava djeteta, kao i intersektorsku saradnju – javnog sektora sa NVO sektorom i međunarodnim organizacijama.

Prijedlog Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za 2021-2022 godinu sadrži mjere, odnosno aktivnosti koje treba realizovati, u kom vremenskom okviru aktivnosti treba realizovati, koji su indikatori i izvori verifikacije realizacije aktivnosti, ko je odgovorni akter za realizaciju svake planirane mjere odnosno grupe aktivnosti i koja su finansijska sredstva planirana za svaku aktivnosti – u kom iznosu i iz kojeg izvora.

Akcioni plan za 2021-2022 ima 10 operativnih ciljeva a to su: Unaprijedeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu, Poboljšana primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta, obezbijeđen efektivan sistem alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja, unaprijeđena podrška djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite, Smanjeno materijalno siromaštvo djece, povećana dostupnost obrazovanja djeci iz osjetljivih grupa, kvalitet obrazovanja za svu djecu i pristup kvalitetnim kulturnim i medijskim sadržajima, unaprijeđena podrška ranom razvoju djeteta, poboljšana prevencija svih vrsta nasilja nad djecom i podrška djeci žrtvama, unaprijeđena podrška djeci na koju se primjenjuju posebne mjere zaštite, poboljšana zaštita djece od prodaje, dječje prostitucije i dječje pornografije i učešća u oružanim sukobima.

Akcionim planom za 2021-2022 predviđeno je unaprijedjenje međuresorne i međusektorske saradnje i drugih ključnih uslova za ostvarivanje prava djeteta, poboljšanje dostupnosti i kvaliteta socijalne i zdravstvene zaštite i obrazovanja za svu, sprječavanje svakog oblika nasilja nad djecom i poboljšanje ostvarivanja posebnih mjera zaštite djece.

Uzroci problema su nedovoljna interresorna i intersektorska saradnja; nedovoljna dostupnost i kvalitet socijalne i zdravstvene zaštite i obrazovanja za svu djecu; neadekvatna zaštita djece od svih oblika nasilja i neadekvatna primjena posebnih mjera zaštite djece.

Posljedice postojećih problema su otežano ostvarivanje prava djeteta i nedovoljno kvalitetan život djece u Crnoj Gori.

Očekuje se da će primjena Akcionih planova za sprovođenje ove Strategije doprinijeti poboljšanju ostvarivanja prava djeteta i boljem kvalitetu života djece u Crnoj Gori.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti uskladenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Akcionim planom za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022 su osim novih obuhvaćene i sve aktivnosti koje nisu realizovane prethodnim akcionim planom. Akcionim planom su izvojena tri Strateška cilja i u okviru njih 10 operativnih ciljeva.

Strateškim ciljem I predviđeno je unaprijedjenje međuresorne i međusektorske saradnje i drugih ključnih uslova za ostvarivanje prava djeteta. U okviru ovog Strateškog cilja operativni ciljevi su: unaprijedeno sprovođenje svih procesa u vezi s podacima o djeci, uključujući njihovu međuresornu i međusektorsku razmjenu, Poboljšane primjena zakonodavno-strateškog i finansijskog okvira i koordinacija svih aktera u ostvarivanju i monitoringu prava djeteta bila je potrebna promocija osnovnih principa Konvencije i njenih Fakultativnih protokola, obezbjeđenje efektivnog sistema alternativne brige za djecu bez roditeljskog staranja, unaprijedjenje podrške djeci sa smetnjama u razvoju i drugoj djeci iz osjetljivih grupa i adolescentima u ostvarivanju besplatne i blagovremene zdravstvene i adekvatne socijalne zaštite, smanjiti materijalno siromaštvo djece,

Strateškim ciljem II predviđeno je poboljšanje dostupnosti i kvaliteta socijalne i zdravstvene zaštite i obrazovanja za svu djecu.

Strateškim ciljem III predviđeno je spriječavanje svakog oblika nasilja nad djecom i poboljšanje ostvarivanja posebnih mjera zaštite djece.

Najveći izazov je precizno praćenje planiranog i utrošenog budžeta za sprovođenje aktivnosti iz akcionog plana i bolja međuresorska i međusektorska sardnja.

Novim akcionim planom je planirano 84 aktivnosti.

Institucija koja će biti zadužena za izvještavanje o realizaciji aktivnosti iz akcionog plana za 2021 godinu je Ministarstvo zdravlja.

Ciljevi su usklađeni sa Strategijom razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori 2018-2022 i Strategijom prevencije i zaštite djece od nasilja 2017-2021.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Strategija svoju viziju projektuje na budućnost, ali je zasniva na sadašnjem stanju u zemlji. Teži da osnaži djecu i da ih prepozna kao sastavni i važan dio prilikom osmišljavanja strategija i javnih politika.

Izrada i sprovođenje programa mjera iz Strategije podrazumijeva međusektorski pristup, odnosno da se intervencije osmišljavaju i realizuju metodom saradnje, koja uključuje sve sektore i lokalnu zajednicu. Zato je potrebna koordinacija među ministarstvima/institucijama, lokalnim organima i civilnim društvom.

Strategija je dugoročnog karaktera, realizacija ciljeva strategije najbolje se obezbjeđuje i prati kroz jednogodišnje AP, tako da Predlog ovog akcionog plana i definisanih mjera vidimo kao najbolje rješenje za primjenu mjera i ciljeva strategije, odnosno praćenje njihove realizacije.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
 - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
 - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
 - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Pozitivne efekte direktno će osjetiti dijete: bez roditeljskog staranja; čiji roditelj nije u stanju da se o njemu stara; sa smetnjama i teškoćama u razvoju; u sukobu sa zakonom; koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva; koje je žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava; koje se zatekne van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja. Unaprijediće se normativni okvir u socijalnoj i dječjoj zaštiti na način što će se sačiniti analizu o potrebama za izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Izvršiće se izmjene i dopune podzakonskih akata kojima su propisani minimalni standardi za pružanje usluge podrške za život u zajednici, usluge smještaja, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge.

Građanima i privredi primjena ovih propisa neće izazvati troškove.

Pozitivne posljedice donošenja ovih propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti jer će se omogućiti osjetljivim grupama djece bolji i kvalitetniji pristup uslugama.

Ovim propisima se ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;

Proklij
ovdje

M. Uglar
ovd

- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Potrebno je obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i to u iznosu od oko 70% ukupno planiranih sredstva, preostalih 30 % će se finansirati iz donatorskih sredstava. Ukupna sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u periodu 2020-2021. godina su 3.373.000 eura.

Sredstva se ne obezbjeđuju jednokratno već za period za koji se Akcioni plan odnosi.

Implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze, propisi su rađeni u skladu sa međunarodnim dokumentima.

Obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Akcionog plana za 2021-2022 godinu većim dijelom predstavljaju redovne aktivnosti koje svako ministarstvo sprovodi i sprovodiće u odnosu na djecu. Drugi dio sredstava je obezbijeđen i obezbijediće se iz međunarodnih razvojnih projekata i donacija i to većinom onih koji su već odobreni i u toku je njihova realizacija.

Usvajanjem propisa nije predvođeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Implementacijom propisa se neće ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

Uredbu prati i razrađuje Metodologija razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, koju sprovodi Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore – Sektor za koordinaciju, praćenje usklađenosti i praćenje sprovođenja strategija kojima se utvrđuju javne politike. Problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka nisu postojali.

Za obračun finansijskih izdataka smo konsultovali sve institucije koje su prepoznate Akcionim planom.

Na osnovu prethodnih iskustava odnosno sličnih aktivnosti koje su pomenute institucije preduzimale u prethodnom periodu sačinili smo okvirni budžet za naredni period. Takođe kontaktirali smo institucije koje se bave akreditacijom programa, obukama i sl. in one su nam dale sugestije o budžetu koji je potreban za iste aktivnosti u budućem periodu.

Sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa nijesu postojale.

Za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta do kraja 2023. godine biće potrebna ukupna sredstva u iznosu od 4,000.000 EUR . Ova sredstva će biti obezbjeđena iz budžeta (oko 70%) i iz donatorskih sredstava (oko 30%). Procjena sredstava potrebnih za realizaciju Akcionog plana 2019-2020. je navedena na kraju tabele Akcionog plana.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proizići finansijske obaveze. Implementacijom propisa se neće ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Izradom Izvještaja o primjeni Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 za 2019-2020 i izradom Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022 koordiniralo je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom pravde, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, Ministarstvom finansija, Ministarstvom unutrašnjih poslova. Za izradu Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022 kao članovi radne grupe imenovani su predstavnici iz gore navedenih ministarstava. Obavljene su konsultacije sa predstavnicima svih ministarstava i njihove sugestije i prijedlozi su prihvaćeni i usvojeni Akcionim planom za 2021-2022 godinu. Nisu kontaktirani predstavnici privrednih udruženja jer mjere iz ovog Akcionog plana nemaju uticaja na privredu, NVO organizacije nisu bile uključene u izradi Akcionog plana za 2021-2022 godinu.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Izještavanje o primjeni Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023 za period 2019-2020 zasniva se na praćenju indikatora rezultata iz Akcionog plana i doprinosa koji realizacija Akcionog plana u toku svake godine daje ostvarivanju operativnih ciljeva. To podrazumijeva da se podaci o ostvarivanju aktivnosti predviđenih za svaku godinu primjene prikupljaju kontinuirano, a na kraju svake godine se obavlja godišnji pregled ostvarivanja Akcionog plana, koji je osnova za pripremu godišnjeg izvještaja o realizaciji. Godišnji izvještaj pruža odgovor na pitanje: Šta je urađeno i koliko je to što je urađeno dalo doprinosa ostvarivanju operativnih ciljeva Strategije? Najveći broj indikatora operativnih ciljeva su oni koji se prate u skladu s *Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine* ili su uključeni u TRANSMONEE bazu.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je koordiniralo izradom Akcionog plana za sprovođenje Strategije za ostvarivanje prava djeteta za period 2021-2022. Iz Akcionog plana za 2019-2020 sproveden je veći broj aktivnosti koje su predviđene. Aktivno se radilo na prevenciji diskriminacije djece, ojačana je uloga skupštine u monitoringu prava djeteta, radilo se na razvoju hraniteljstva kroz promotivne aktivnosti koje su realizovali Centri za socijalni rad, ojačana je podrška djeci bez roditeljskog staranja, unaprijeđena je podrška roditeljima djece sa smetnjama u razvoju, obezbijeđeni su besplatni udžbenici djeci korisnika materijalnog obezbjeđenja i romskoj djeci, radilo se na integraciji romske i egipćanske djece, ostvaren je napredak u inkluziji djece sa smetnjama u razvoju u obrazovani sistem. Takođe je unaprijeđena podrška djeci koja napuštaju Dom „Mladost“, otvoreni su još 4 Dnevna centra za djecu sa smetnjama u razvoju (Tivat, Budva, Golubovci i Tuzi), organizovan je veći broj edukacija za profesionalce iz različitih resora, promovisana je SOS linija i obezbjeđena je njena dostupnost 24 sata, omučena je besplatna pravna pomoć djeci, radilo se na prevenciji vršnjačkog nasilja, definisana je i donja starosna granica za učešće u vojsci a to je 18 godina.

Institucija koja će biti zadužena za izvještavanje o realizaciji aktivnosti iz akcionog plana za 2021 godinu je Ministarstvo zdravlja.

Indikatori po kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva za Strategiju za ostvarivanja prava djeteta za Strateški cilj I su: broj indikatora o djeci planiranih *NSOR do 2030.* koji se redovno prate (Savjet za prava djeteta), broj operativnih sistema različitih resornih ministarstava i javnih institucija koji su povezani i kontinuirano razmjenjuju podatke o djeci (MP, MRSS, MZ, IJZ, MPr), nivo razvijenosti funkcionalnog centralizovanog i sveobuhvatnog sistema za prikupljanje podataka o djeci, broj institucija i organizacija koje ostvaruju međuresornu saradnju u promociji i realizaciji svih operativnih ciljeva *Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023,* broj i vrsta zakona u kojima je definicija djeteta usklađena s definicijom u Konvenciji UN o pravima djeteta, osnovan Sekretarijat Savjeta za prava djeteta, proširen mandat rada SPD na sve oblasti Konvencije UN o pravima djeteta i fakultativne protokole, država izdvaja finansijska sredstva za rad Savjeta (MRSS), broj NVO programa, usluga i projekata koji doprinose ciljevima Strategije i finansirani su kroz državne resurse/konkurse, Uveden programski budžet (omogućena analiza potrošnje za djecu),

Indikatori po kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva za Strategiju za ostvarivanja prava djeteta za Strateški cilj II su: broj djece bez roditeljskog staranja smještene u ustanove dječje zaštite, drugi oblici podrške i broj djece bez roditeljskog staranja – korisnika tih oblika podrške (nesrodničkog hraniteljstva; nesrodničkog hraniteljstva uz intenzivnu i dodatnu podršku; male grupne kuće; stanovanje uz podršku), broj licenciranih pružalaca usluga socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja (prema vrstama usluga, po vrsti pružaoca usluge), formiran i vodi se registar djece sa smetnjama u razvoju u javnom zdravstvu, broj i vrsta integrisanih usluga za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove porodice, NILJ23. MDG4.1.1. Stopa mortaliteta odojčadi, NILJ24. MDG4.1.2, Stopa mortaliteta djece do pet godina starosti, NILJ28 MDG4.2.1. Udio jednogodišnjaka vakcinisanih protiv boginja, NILJ29 MDG4.2.2. Udio djece vakcinisane sa BCG, DTP, OPV i vakcinom protiv hepatitisa B, SDG3.7.2. Stopa nataliteta kod adolescenata (uzrast 10–14 godina; uzrast 15–19 godina) na 1.000 žena u toj starosnoj grupi, stopa rizika od siromaštva djece, stopa materijalne deprivacije djece tokome godine, stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti tokom godine, procenat obuhvata predškolskim obrazovanjem, stopa pohađanja osnovnog obrazovanja, broj srednjoškolaca, Broj djece sa smetnjama u razvoju u obrazovanju, po nivoima obrazovanja, broj romske i egipćanske djece u obrazovanju, po nivoima obrazovanja, PISA postignuće, NID39, procenat djece koja su napustila (drop out) osnovno obrazovanje u Crnoj Gori, broj pedijataru u državi, po nivoima zdravstvene zaštite, broj centara za djecu sa „posebnim potrebama, broj djece ranog uzrasta (do polaska u školu) na hraniteljskom smještaju (djeca bez smetnji i djeca sa smetnjama u razvoju).

Indikatori po kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva za Strategiju za ostvarivanja prava djeteta za Strateški cilj III su: broj evidentiranih slučajeva zlostavljanja djece (svi oblici nasilja i zanemarivanja) od strane/prijavljenih: sektora/u zdravstvu, centara/ima za socijalni rad, policije/i, tužilaštvu, obrazovanju, broj dječaka i djevojčica izloženih zlostavljanju (svi oblici nasilja i zanemarivanja) kojima su pružene mjere podrške u okviru: zdravstvene zaštite, socijalne i dječje zaštite, policije, pravosuđa, obrazovanja, NID17. Broj sudskih postupaka (krivičnih, prekršajnih i mjera zaštite) u kojima je učinilac proglašen krivim ili su mu izrečene mjere zaštite u odnosu na djecu žrtve nasilja, u odnosu na ukupan broj sudskih postupaka u kojima su učinilac i/ili žrtva imali djecu, na godišnjem nivou, broj neriješenih zahtjeva osoba mlađih od 18 godina za ostvarivanje statusa stranca, Broj djece potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima, po polu i obliku eksploatacije kojima je država pružila zaštitu, ukupan broj krivičnih djela protiv djece u toku godine, ukupan broj krivičnih djela počinjenih od strane djece ili uz učešće djece, ukupan broj djece počinitelaca krivičnih djela tokom godine, ukupan broj djece koja su bila pritvarana u toku godine, broj djece počinitelaca krivičnog djela prema kojima je izrečena alternativna mjera, odnosno obustavljen krivični postupak, Broj i vrsta

sprovedenih prethodnih preporuka Komiteta UN za prava djeteta u vezi s *Fakultativnim protokolom o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji* i *Fakultativnim protokolom o učešću djece u oružanim sukobima*.

Indikatori po kojima će se pratiti realizacija svake aktivnosti posebno se nalazi u tabeli Akcionog plana za 2021-2022 godinu.

Najveći izazov je precizno praćenje planiranog i utrošenog budžeta za sprovođenje aktivnosti iz akcionog plana i bolja međuresorska i međusektorska sardnja.

Evaluacija primjene Strategije obaviće se u III i IV kvartalu 2023. godine¹, kao spoljašnja finalna evaluacija od strane nezavisnog stručnjaka. Ova evaluacija će biti usmjerena na sagledavanje ostvarenosti operativnih i strateških ciljeva i na uticaj realizovane Strategije na stanje prava djeteta u Crnoj Gori.

Datum i mjesto:

Podgorica, 14.jun 2021.godine

Starješina organa predlagača

MINISTAR
mr Milojko Spajić

¹ Evaluaciju je neophodno sprovesti u ovom periodu da bi se omogućilo da njeni zaključci budu dio završnog izvještaja o sprovođenju Strategije, kao što je to predviđeno *Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata*.